

Sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelua tuottavien toimipisteiden määräaikainen vähentäminen; sosiaali- ja terveysasemat ja alueellinen osastotoiminta

Aluehallitus 12.08.2025
1333/00.01.01.01/2025

Valmistelija	terveydenhuollon vastuualuejohtaja Titta Frantsila, p. 040 139 6261 palvelujohtaja, avoterveydenhuolto Anne Pihl, p. 014 269 8877 palvelujohtaja, ensihoito, päivystys ja osastotoiminta Afra Prokki p. 014 269 3338 toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kati Kallimo, p. 050 442 2302 taloussuunnittelupäällikkö Tiina Högnabba, p. 040 158 0105
Selostus asiasta	Keski-Suomen hyvinvointialueen ensimmäisen vuosineljänneksen perusteella vuoden 2025 tilinpäätökseen ennustetaan 64 miljoonan euron alijäämää. Alijäämäennuste on suhteessa talousarvioon 21 miljoonaa euroa heikompi. Tilinpäätösennuste päivitetään puolivuositarkastuksen yhteydessä vuoden 2025 talousarvion sisältämillä talouden sopeuttamistoimilla on tavoiteltu 50 miljoonan euron vaikutusta, joista maaliskuun loppuun mennessä oli toteutunut 13,5 %, eli 6,8 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden vaikutuksista on ennusteen mukaan toteutumassa noin 84 %, yhteensä 42 miljoonaa euroa. Osa toimenpiteistä tuottaa suunnitellut talousvaikutukset täysimääräisesti vuoden aikana. Osa toimenpiteistä on sellaisia, joiden taloudelliset vaikutukset näyttävät jäävän suunniteltua pienemmäksi, vaikka toimenpiteet on toteutettu suunnitelman mukaan. Siltä osin kuin on tunnistettu, että tavoiteltuja vaikutuksia ei täysimääräisesti saavuteta, on suunniteltu korvaavia toimenpiteitä, joita on ennusteen mukaan toteutumassa noin 15 miljoonaa euroa vuoden loppuun mennessä. Nyt suunnitellut talouden sopeuttamisen toimenpiteet eivät vielä riitä vuosina 2023 ja 2024 syntyneen kumulatiivisen alijäämän, 255 miljoonaa euroa, kattamiseen. Kumulatiivisen alijäämän sekä vuoden 2025 talousarvion toteuttamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista ja uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Sosiaali- ja terveyspalveluissa on valmisteltu uusia sopeuttamistoimenpiteitä, joilla tavoitellaan koko sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialalla vuoden 2025 loppuun säästöjä sekä kustannusten kasvun taittamista vuodelle 2025. Osa toimenpiteistä on palveluiden järjestämistä ja palveluverkkoa koskevia ja osa operatiivisesti toteutettavia toiminnan muutoksia. Nämä muodostavat kokonaisuuden, jolla tavoitellaan vähintään 7 M€ kustannussäästöä ja ennakoidun vuoden 2025 alijäämän pienentämistä. Palveluiden järjestämiseen kohdentuvat toimenpiteet koskevat avosairaanhoidon vastaanottojen ja alueellisen osastotoiminnan osastopaikkojen keskittämistä määräaikaisesti. Näiden myötä myös näytteenoton toimipisteiden aukiolo mukailee tarpeenmukaisesti sote-keskusten ja alueellisen osastotoiminnan toimipisteiden toimintaa tai aukioloja. Myös kuvantamisen osalta toimintaa voidaan edelleen keskittää ja toiminta tulee arvioitavaksi esimerkiksi laitteiden elinkaarien päättyessä tai laiterikkojen korjaamista arvioitaessa.

**Määräaikaiset muutokset palvelua tarjoavissa toimipisteissä ajalla
1.9–31.12.2025**

Avosairaanhoidon sosiaali- ja terveysasemapalvelut

Sote-asemapalveluiden osalta toimipisteverkkoa supistetaan avosairaanhoidon lääkärin ja hoitajien vastaanotto toiminnan, kuntoutuksen sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä näytteenottopalveluiden osalta määräaikaisesti siten, että hyvinvointialueen oma palvelutuotanto keskitetään hyvinvointialueen isompiin toimipisteisiin määräaikaisesti ajalle 1.9–31.12.2025. Sote-asemien henkilöstövajetta on korvattu oman toiminnan henkilöstökuluja kalliimmilla ostopalveluilla tai työvoimanvuokrauksella, jotka talouden tasapainottamiseksi on päätetty lopettaa elokuun 2025 loppuun mennessä.

Kun toimintoja keskitetään tietyille sote-asemille, luovutaan henkilöstön resurssoinnista ostopalveluna tai henkilöstövuokrauksella, lisäksi auki olevien sosiaali- ja terveysasemien tuottavuus kasvaa mm. tilojen käyttöaste nousee ja mahdollisesti aukioloajat lisääntyvät. Henkilöstöä on helpompi rekrytoida isommille asemille. Lasketut säästöt syntyvät henkilöstön ostopalveluista/henkilövuokrauksesta luopumisella, sekä näytteenoton keskittämällä Fimlabin ylläpitämiin toimipisteisiin, vaikutuksia on myös tuotannon tukipalveluihin.

Sosiaali- ja terveysasemat, joita muutos koskee:

Toivakan sote-palvelupiste suljettu, palvelut Sampoharjun terveysasemilta

Luhangan sote-palvelupiste suljettu, palvelut Joutsan terveysasemalta

Kannonkosken sote-palvelupiste suljettu, palvelut Saarijärven terveysasemalta

Karstulan sote-asema suljettu, palvelut Saarijärven terveysasemalta

Kivijärven sote-palvelupiste suljettu, palvelut Saarijärven terveysasemalta

Kyyjärven sote-palvelupiste suljettu, palvelut Saarijärven terveysasemalta

Pihtiputaan sote-asema suljettu, palvelut Viitasaaren terveyskeskus

Konneveden sote-asema suljettu, palvelut Laukaan terveysasemalla

Petäjäveden sote-asema suljettu, palvelut Kyllön terveysasemalta

Kuoreveden sote-asema suljettu, palvelut Jokilaakson sairaalasta

Länkipohja, Jämsänkosken ja Koskenpään sivuvastaanotot suljettu, palvelut Jokilaakson sairaalasta

Näytteenottopalveluiden osalta toimipisteverkkoa supistetaan sote-asemien muutosten myötä määräaikaisesti siten, että näytteenotto keskitetään palvelutuotannon kannalta tarpeenmukaisiin hyvinvointialueen omiin ja Fimlabin ylläpitämiin toimipisteisiin määräaikaisesti ajalle 1.9–31.12.2025. Näytteenottopisteistä Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Luhanka, Toivakka, Pihtipudas, Konnevesi, Petäjävesi sekä Konginkangas, Sumiainen ja Suolahti on suljettu.

Kuvantaminen toteutuu hyvinvointialueella 1.9.-31.12.2025 Novassa, Kyllössä, Palokassa, Muuramessa, Jämsässä, Keuruulla, Laukaassa, Hankasalmella (mobiiliyksikkö), Äänekoskella, Saarijärvellä, Karstulassa (mobiiliyksikkö) sekä Viitasaarella. Pihtiputaan ja Joutsan toimipisteet ovat määräaikaisesti kiinni ja Kyllön kuvantaminen toimii yhdellä natiivikuvantamisen laitteella kahden sijaan.

Alueellinen osastotoiminta

Alueellisen osastotoiminnan osalta toimipisteverkkoa supistetaan määräaikaaisesti siten, että Joutsan (15 ss) ja Pihtiputaan (20 ss) toimipisteet osastotoiminnan osalta ovat suljettuina määräaikaisesti ajalla 1.9–31.12.2025. Säästöt syntyvät pääasiassa henkilöstömenoista.

Alueellisen osastotoiminnan paikkamäärä pyritään pitämään palveluverkkopäätöksen mukaisella tavoitetasolla (455 paikkaa) keskittämällä toimintaa toimenpiteen mukaisesti. Osastopaikkoja lisätään muihin alueellisen osastotoiminnan toimipisteisiin kuten Viitasaarelle, Äänekoskelle, Saarijärvelle, Muurameen ja Jyväskylään.

Vaikutusten arviointi

Talous

Kokonaisuutena toimenpiteillä leikataan terveydenhuollon kustannusten kasvua ja pienennetään talousarvion ylitysennustetta vuodelle 2025.

Sosiaali- ja terveystalouden toimipisteverkon määräaikaistamisella muutoksella tavoitellaan avoterveydenhuollon kokonaisuuden osalta yhteensä arviolta noin 600 000 € säästöä vuoden 2025 talousarviossa. Alueellisen osastotoiminnan toimipisteverkon määräaikaistamisella muutoksella tavoitellaan 16 000 – 50 000€ säästöä vuoden 2025 talousarviossa.

Lisäksi muutoksilla on vaikutusta tuotannon tukipalveluiden toimintamenoihin.

Henkilöstö

Henkilöstövaikutuksia on käsitelty yhteistoiminnassa henkilöstöjärjestöjen kanssa. Suljettuna olevien toimipisteiden henkilöstö siirtyy työskentelemään pääasiassa muihin toimipisteisiin. Myös mahdollisia jäljellä olevia vuosilomia voidaan ko. aikana pitää lomapalkkavelan pienentämiseksi. Myös lomautukset ovat mahdollisia.

Arvioidut henkilöstövaikutukset koskevat avoterveydenhuollon osalta noin 45 työntekijää, näytteenotossa 4 työntekijää ja kuvantamisen osalta 1 työntekijää sekä alueellisessa osastotoiminnassa noin 42 työntekijää.

Asiakkaat

Asiakkaat ohjataan tarpeenmukaiseen toimipisteeseen avosairaanhoidon vastaanotoille. Jokaiselle suljettuna olevan toimipisteen väestölle on osoitettu korvaava toimipiste. Pääasiassa vaihtoehtoinen toimipiste on tuttu toimipiste, esimerkiksi kesäajan palveluiden mukainen. Asiakkaalle vaihtoehtoisessa toimipisteessä on tarjolla vastaanottoa pääasiassa viikon jokaisena arkipäivänä, kun sitä muuten olisi yksittäisiä päiviä viikossa. Matka lähimpään tarjottuun vastaanottojen toimipisteeseen voi olla pidempi tai lyhyempi kuin sote-palvelupisteeseen tai sote-asemalle oman kunnan alueella. Näytteenoton osalta asiakas voi aina valita minkä tahansa Fimlabin näytteenottopisteen.

Alueellisen osastotoiminnan muutokset eivät ole paikkakuntakohtaisia, potilaat hoidetaan hoidon tarpeen mukaisessa toimipisteessä koko Keski-Suomen alueella, normaalin käytännön mukaisesti.

Toimivalta

Hallintosääntö 17 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1) sosiaali- ja terveysasemien toimipistemuutokset edellä kuvatun mukaisesti sekä

2) alueellisen osastotoiminnan määräaikaisten toimipistemuutokset edellä kuvatun mukaisesti.

Päätös